

**MEMÒRIA ANUAL DEL GRUP DE TREBALL EN ECOGRAFIA
MUSCULOESQUELETICA DE LA SOCIETAT CATALANA DE
REUMATOLOGIA**

GRUP DE TREBALL "ECOCAT"

2014-2016

Barcelona, juny 2015

ÍNDEX

I-	Introducció i objectius del Grup de Treball “ECOCAT”	Pàg.
II-	Membres actuals del Grup de Treball “ECOCAT”	Pàg.
III-	Responsables actuals del Grup de Treball “ECOCAT”	Pàg.
IV-	Reunions del Grup de Treball “ECOCAT”	Pàg.
V-	Projectes d’investigació i altres possibles.....	Pàg.
VI-	Projectes docents (“Diades amb l’Expert”) i altres possibles.....	Pàg.

	ANEXE 1: Actes de les reunions del Grup de Treball ECOCAT	Pàg.
--	--	-------------

I- INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS DEL GRUP DE TREBALL ECOCAT

L'objectiu del grup de treball (GT) ECOCAT es dur a terme projectes d'investigació i/o docents en ecografia musculoesquelètica en les diferents malalties reumàtiques i la formació avançada dels seus membres.

El Grup de Treball ECOCAT es va constituir el 2 de desembre del 2011 per la iniciativa del Dr. JJ de Agustín i la Dra. C. Moragues i la Junta Directiva de la SCR va aprovar la constitució d'aquest grup el **20 de març del 2012**.

II- MEMBRES ACTUALS DEL GRUP DE TREBALL ECOCAT, HOSPITAL I E-MAIL

Nom	Hospital	e-mail
María Bonet	Vilafranca	mbonet@csap.cat
Noemí Busquets	Granollers	nbusquets@fhag.es
Quique Casado	Parc Taulí	ecasado@tauli.cat
Teresa Clavaguera	Palamós	tclava1@yahoo.es
Héctor Corominas	Moises Broggi	vancor@yahoo.com
Juanjo de Agustín	Vall d'Hebrón	jjagor@hotmail.com
César Díaz	HSCSP	cesardiaztorne@gmail.com
Alba Erra	Sant Rafael	aerra@hsrafael.com
Elisabet García	Mollet / Quiron	37710egc@comb.cat
Pedro Giralt	Berga	pgiralt@gmail.com
Emili Gómez	Clínic	16900egc@comb.cat
Mapi Lisbona	Mar	95179@parcdesalumar.cat
Pau LLuch	Menorca	pauulluch@gmail.com
Teresa Mariné	Sta Coloma	mmarine@hes.scs.es
Elena Martínez	Andorra	emartinezcastroad@gmail.com
Lourdes Mateo	Can Ruti	Lmateo.germanstrias@gencat.cat
Xavier Miquel	Igualada	13023xmt@comb.es
Carme Moragues	Bellvitge / Platón	cmoraguesp@gmail.com
Nuria Montalà	Lleida	nmontala@gmail.com
Mireia Moreno	Parc Taulí	mmorenoma@tauli.cat
Fanny Moreno	Vilafranca /Quirón	esmoru@yahoo.es
Rosa Morlà	Valls	rmmorla@gmail.com
Andrés Ponce	Granollers	aponce@fhag.es
Manel Pujol	Terrasa	manelpuj@gmail.com
Delia Reina	Moises Broggi	deliareinasanz@gmail.com

Manel Riera	Dos de Maig	manelriera123@gmail.com
Sergi Ros	Viladecans	28243sre@comb.cat
Elena Sirvent	Sant Boi	Elena.sirvent@gmail.com
Rosa Tuneu	Manresa	rtuneu@althaia.cat
Marta Valls	Figueres	5012mvr@gmail.com
Ramón Valls	Palamós	g2179rv@gmail.com
Patricia Moya	Sant Pau	PMoyaA@santpau.cat
Anna Pàmies	Tarragona	Pamies.anna@gmail.com
Julio Ramírez	Clínic	julramga@gmail.com
Paula Estrada Alarcon	Bellvitge	paulavestradaa@gmail.com
Diana de la Fuente	Viladecans	ddelafuented@gmail.com
Vicens Torrente-Segarra	Creu Roja	vincireuma@hotmail.com
Jose R. Rodriguez Cros	Vic	25546jrc@comb.cat
Marina González	Camils	margoncab@gmail.com
Antonio Collado	Clinic	ACOLLADO@clinic.ub.es
Vanesa Navarro	Mutua	vane_nav@hotmail.com
Estafenia quesada	Valle	estefaniaqm@gmail.com
Conxi Moll	Mateu Orfila	1978cmt@gmail.com
Ana Urruticoechea	Can Misses	anboliv@yahoo.es
Mireia Castillo	La muta Terrasa	mireiacastillo.vi@gmail.com
Javier Garcia Miguel	H Sagrat cor	35778jgn@gmail.com
Meritxell salles	Manresa	txellsalles@gmail.com

Durant el curs 2014-2015, 8 nous membres s'han incorporat en el grup:

- Antonio Collado
- Vanesa Navarro
- Estafenia quesada
- Conxi Moll

- Ana Urruticoechea
- Mireia Castillo
- Javier Garcia Miguel
- Meritxell salles

Així mateix, els Responsables del Grup de Treball ECOCAT disposen del registre d'ecògrafs de tots els membres integrants del grup.

III- RESPONSABLES DEL GRUP ECOCAT

En la reunió de la SCR del 11 d'abril del 2014 i , d'acord amb la normativa de la SCR (renovació cada 2 anys), es van decidir els propers responsables del grup de treball durant el període establert (2014-2016):

- Coordinador: Dr. Juanjo de Agustín
- Secretaria: Dra. Patricia Moya
- Vocal 1: Dr. Emilio Gómez
- Vocal 2: Dra. Carme Moragues
- Vocal 3: Dra. Mireia Moreno
- Vocal 4: Dr. Manel Pujol
- Vocal 5: Dr. Andrés Ponce
- Vocal 6: Dra. Mapi Lisbona
- Tresorer: Dr. Héctor Corominas

Els canvis produïts respecte a l'equip previ van ser: La Dra. MP. Lisbona abandonà el càrrec de Secretaria i passa a formar part del grup com a Vocal, la Dra. Patricia Moya passa a ser la nova secretaria del Grup, el Dr. Quique Casado deixa de ser vocal, i el Dr. Manel Pujol passa ser nou vocal del Grup.

Els nous membres responsables del GT son:

- Coordinador: Dr. Juanjo de Agustín
- Secretaria: **Dra. Patricia Moya**
- Vocal 1: Dr. Emilio Gómez
- Vocal 2: Dra. Carme Moragues
- Vocal 3: Dra. Mireia Moreno
- Vocal 4: Dra. Mapi Lisbona
- Vocal 5: Dr. Andrés Ponce
- Vocal 6: Dr. **Manel Pujol**
- Tresorer: Dr. Héctor Corominas

IV- REUNIONS del GRUP DE TREBALL ECOCAT

Els membres del grup han realitzat 3 reunions coincidint amb les sessions de la SCR de 8:30-9:30 a la seu de la Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears durant l'any 2013-2014:

- 1- 7 de juny 2013
- 2- 13 desembre 2013
- 3- 11 d'abril 2014

ANEXE 1: ACTES DE LES REUNIONS

V- PROJECTES D'INVESTIGACIÓ

Va. PROJECTE ECOBIO: “Factors predictius de resposta immunològica i ecogràfics en malalts amb Artritis Reumatoide actius i candidats a teràpia biològica”.

Investigador principal: Dr. JJ de Agustín

Promotor: Grup Ecocat

Es tracta d'un estudi observacional prospectiu, no intervencionista en pacients amb artritis Reumatoide (AR) d'avaluació de possibles marcadors biològics i ecogràfics de la resposta al tractament amb teràpies biològiques.

Objectius:

- Avaluar el valor predictiu dels paràmetres immunològics pels canvis per ecografia a la resposta a teràpies biològiques
- Avaluar l'associació entre els paràmetres immunològics i els paràmetres per ecografia en els pacients d'AR
- Avaluar el valor predictiu dels paràmetres immunològics i ecogràfics per la resposta a la teràpia biològica en els pacients d'AR.

Variables principals

Valoració de la sinovitis, tenosinovitis i de la senyal Doppler per ecografia a mans i peus basalment i al mes 1, 3, 6 i 12.

Determinació de nivells d'IL-6, sIL-6R, soluble gp130, IL-22, IL-17, IL-23 i IL-10 en el sèrum de pacients abans del tractament i després de 1, 3, 6 i 12 mesos per ELISA.

Determinació dels nivells de VEGF en el sèrum de pacients abans del tractament i després de 1, 3, 6 i 12 mesos per ELISA

Anàlisi del fenotip de Treg en la sang perifèrica dels pacients abans del tractament i després de 1, 6 i 12 mesos per citometria de fluxe

Tamany de la mostra: 52 malalts, (10 % de pacients que surtin durant l'estudi)

Número de centres: 5 pacients per centre, considerant uns 10 centres aproximadament

Duració del tractament per cada pacient: 12 mesos

Duració del reclutament de pacients: 18 mesos

Situació actual:

A data de maig del 2014 s'han inclòs **12 pacients**

Vc. PROJECTE ATLAS D'ECOGRAFIA MUSCULOESQUELÈTICA

Per assegurar la fiabilitat del estudi ecogràfic ECOBIO i altres possibles projectes del grup es va proposar elaborar un ATLAS amb imatges d'ecografia en escala de grisos i senyal PD de totes les articulacions. Aquest atlas serà realitzat per tots els membres del GT ECOCAT

Investigador principal: Grup ECOCAT

Responsables: Dr. H. Corominas, Dra. M. Moreno, Dra MP. Lisbona

Mapi lisbona: **Mapisimon.2008@gmail.com**

Mireia Moreno: **mmorenoma@tauli.cat**

Héctor Corominas: vancor@yahoo.com

Imatges:

-Inclusió de pacients amb AR.

-Valoració dels compartiments articulars y tendinosos en EG y PD (escalas de 0-3) de mans, peus, genolls, colzes, malucs i espatlles.

-Remetre als coordinadors del projecte **un mínim de 4 casos** abans del **31 de setembre del 2014**

Situació actual: recollida per part dels responsables de les imatges ecogràfiques enviades per els membres del grup.

En juliol es farà una primera selecció de les imatges rebudes

ALTRES ACTIVITATS DOCENTS “Diadas amb l’Expert”

Durant el curs 2013-2014 s’han impartit 2 Diades amb l’Expert

1. DIADA AMB L’EXPERT: 22 de gener 2014. HOSPITAL MOISÈS BROGGI

Ecografia de la regió lateral del colze

Organitzador: Dr. Héctor Corominas

Ponent: Dr. Jordi Palau. Centre de la Mà de Barcelona

Patrocinador: Laboratorios UCB

Membres del Grup ECOCAT assistents al curs:

Pau Lluch, Paula Estrada, Delia Reina, Quique Casado, Juanjo de Agustín, Héctor Corominas, Andrés Ponce, Mireia Moreno, Mapi Lisbona, COT del Broggi

Programa del curs:

15:30-15:40: Dr. Héctor Corominas: Presentació del ponent y agraiments al Laboratori UCB per la seva col.laboració en el desenvolupament del curs.

15:40-18:00: Dr. Jordi Palau. Centre de la Mà de Barcelona

Taller teòric: Dolor en la regió lateral del colze: la epicondilitis resistent...al diagnòstic

Taller pràctic: Realització de ecografies de la regió lateral del colze a 5 pacients

18:45h Finalització del curs.

2. DIADA AMB L’EXPERT, 5 de juny 2014. HOSPITAL CLÍNIC DE BARCELONA

“El Reumatòleg i el Raquis, aprenent el desaprès”

ECO-INTERVENCIONISME EN EL SISTEMA MÚSCUL-ESQUELÈTIC

PROCEDIMENTS TERAPÈUTICS: PUNCIÓ PERCUTÀNIA ECO-GUIADA

Ponent i ORGANITZADOR: Dr. Emili Gómez-Casanova. Hospital Clínic de Barcelona

Patrocinador: Laboratoris UCB

Programa del curs:

15:30-15:40: Dr. Emili Gómez: Presentació del curs i agraïments al Laboratori UCB per la seva col.laboració en el desenvolupament del curs.

15:40-18:00: Ponència a càrreg del Dr. Emili Gómez-Casanova

Justificació i Programa:

Històricament l'ús de tècniques per a realitzar procediments terapèutics percutanis, en el tractament de les afeccions del sistema múscul-esquelètic, bàsicament la aspiració de fluids, instil·lació de fàrmacs, preparats isotòpics, biològics (Anestèsics, Corticoides, Hialuronats, Isòtops, P.R.P.) i la Radiofreqüència, ha estat àmpliament utilitzada per diferents especialitats mèdiques, Reumatòlegs, Traumatòlegs, Rehabilitadors, Anestesiòlegs, Radiòlegs, en suma metges dedicats a la cura del dolor originat en el Aparell Locomotor dels seus pacients. Aquestes tècniques invasives realitzades normalment per coordenades anatòmiques i amb R.X. o T.A.C. estan donant pas, cada vegada mes i en mes localitzacions, gràcies al desenvolupament de sondes de alta freqüència en Ultra sonografia (US) i Power Color, al ús dels Ultrasons en la guia de les puncions amb agulla, donat que permet el seguiment en tot moment la punta de la mateixa a través de les parts toves podent visualitzar la presència de vasos i verificar la instil·lació del producte terapèutic en el objectiu predefinit, donat que qualsevol fluid injectat es observable amb US. Això comporta una important millora en l'eficiència i seguretat al executar aquests procediments, al permetre localitzar i visualitzar les estructures a tractar, en temps real, sense necessitat de contrast específic ni exposició a fonts d'emissió de radiacions.

Punció percutània eco-guiada a nivell de :

A.- Membre superior:

Cintura Escapular:

- Articulació Esternoclavicular
- Espai interfascial Músculs Cintura Escapular

Espatlla:

- Articulació Escapulo-humeral
- Articulació Acromio-clavicular
- Bursa Subacromio-deltaoidea
- Tendó bicipital
- Tendons Rotadors (Calcificacions)
- Nervi Supraescapular

Colze:

- Articulació Colça
- Bursa Olecraniana
- Tendons Extensors i Flexors (Bloc inervació Sensitiva)
- Nervi Cubital

Canell i Ma:

- Articulació canell
- Bloc Nervi Radial Superficial
- Articulació Trapezi-metacarpiana
- Tendons primera corredera
- Tendons Flexors i Extensors
- Nervi Media i Cubital

B.- Membre inferior:

Cintura Pèlvica:

- Articulació Sacroilíaca
- Muscle Piramidal

Cadera:

- Articulació Coxofemoral
- Bursa Iliopsoas, Trocanter
- Tendons Glutis
- Bloc Nervi Obturador intern i Femoro-cutani

Genoll:

- Articulació Genoll
- Quist de Baker
- Bursa Prepatelar
- Menisc Intern
- Tendons "Pota anec"
- Bloc Nervi Safé intern i N. Genuculats

Turvell i Peu:

- Articulació Tibio-Astragalina, Mig peu i Dits
- Tendons Flexors, Extensors, Peroneals i Aquilles
- Bloc Nervi Tibial Posterior

- Fasciitis Plantar
- Burses
- Neurinoma de Morton i Bursa intermetatarsiana.

C .- Columna vertebral:

- Articulacions Interapofisàries Posteriors, Cervical i Lumbar
- Bloc Branca Posterior del Nervi medial, Cervical i Lumbar
- Bloc Nervi Occipital
- Epidural Caudal
- Múscul Quadrat Lumbar

*** Localitzacions subratllades seran les tractades específicament.**

Cal entendre el programa, que es molt extens, com un "intro" als Procediments Terapèutics Percutanis amb Punció Eco-guiada en el Sistema Múscul-Esquelètic (PTPP Eco-g. M-E), dels que, els mesinhabituals o complexos, com el abordatge del Raquis i altres, seran motiu de un altra sessió a programar (tardor 2014) i on seran també convidats els Drs. Victor Mayoral i Tomás Domingo capdavanters en aquests Procediments en el nostre medi.

19:00 Finalització del curs.

ANEXE 1:

ACTES DE LES REUNIONS DEL GRUP DE TREBALL ECOCAT curs 2013-2014

Durant el curs 2013-2014 els membres del Grup de Teball ECOCAT han realitzat 3 reunions:

1. Reunió del 7 de juny del 2013

Assistents a la Reunió:

Juanjo de Agustín, Elena Sirvent, Mireia Moreno, Manel Riera, Patricia Moya, Lourdes Mateo, Rosa Morlà, Quique Casado, Emilio Gómez, Andrés Ponce, Héctor Corominas, Paula Estrada, Estefania Moreno, Noemí Busquets, Alba Erra, Sergi Ros y Mapi Lisbona.

PROGRAMA DE LA REUNIÓ

El Dr. JJ. de Agustín va presentar als membres del Grup ECOCAT assistents a la reunió la **MEMÒRIA ANUAL del GT 2012-2013**:

1. PROJECTE DE INVESTIGACIÓ: **“FACTORES PREDICTIVOS DE RESPUESTA INMUNOLÓGICOS Y ECOGRÁFICOS EN PACIENTES CON AR ACTIVOS Y CANDIDATOS A TERAPIA BIOLÓGICA”**

El Dr. J. de Agustín va presentar als membres del Grup ECOCAT la situació actual del projecte ECOBIO:

1. Protocol del Projecte: enviat al CEIC de Sant Pau per ser evaluat com una prolongació de l'estudi Jak-Stat i pendent d'aprovació. Posteriorment serà remés a tots els centres participants per presentar-ho als seus CEIC corresponents.
2. Contracte de col.laboració entre la Fundació de Recerca del Hospital de Sant Pau y la SCR: Aquest contracte està actualment sent evaluat pel departament legal de la SCR i pendent de la seva aprovació y signatura per la presidenta de la Junta Directiva de la SCR. Posteriorment serà remés a la Fundació de Recerca del Hospital de Sant Pau per la seva aprovació y signatura de tots els responsables del projecte d'aquest hospital.
3. El.laboració del CRD: pendent de la seva finalització.
4. Ja es disposa de la fulla de informació i consentiment informat elaborat pel Dr. E. Casado.
5. Reclutament de centres i reunió d'investigadors dependent de les altres fases.

Becari Clínic del Projecte: 4 membres de la SCR van enviar el seu curriculum a la secretària Dra. MP. Lisbona (Paula Estrada, Maria Aparicio, Vicente Torrente i Dolors Grados) durant el mes de maig 2013.

Els Responsables del GT-ECOCAT van fer una puntuació segons criteris de idoneïtat del becari clínic pel desenvolupament del estudi ECOBIO. Finalment la Dra. Paula Estrada va ser la escollida i presentada a tots els membres del GT.

Pendent:

Enviar el projecte definitiu durant juny del 2013 a tots els membres del GT per conèixer el seu compromís i participació en el projecte ECOBIO (el tamany de la mostra estimat és de 52 pacients i son necessaris entorn uns 10 hospitals).

Els membres del GT-ECOCAT hauran de respondre abans de setembre del 2013.

2. PROJECTE ECOCAROTIDEA: “Avaluar la progressió del gruix íntima-mitja de les plaques ateromatoses a caròtides mitjançant l’ecografia en pacients amb AR d’inici amb control estricte de nivells lipídics, xifres tensionals i activitat de la malaltia”.

Investigadores principals: Dra. C. Moragues i Dra. C. Gómez

Situació actual: Pendent de la presentació del projecte a tots els membres del Grup de Treball ECOCAT per avaluar la seva viabilitat així com l’interès del grup pel seu desenvolupament.

3. PROJECTE ATLAS D’ECOGRAFIA MUSCULOESQUELÈTICA

Per assegurar la fiabilitat del estudi ecogràfic ECOBIO es va proposar elaborar un ATLAS amb imatges d’ecografia en escala de grisos i senyal PD de totes les articulacions. Aquest atlas serà realitzat per tots els membres del GT ECOCAT

Investigador principal: Grup ECOCAT

Situació actual: El Dr. Hèctor Corominas es va oferir com un dels coordinadors del projecte; posteriorment la Dra. M. Moreno i la Dra. MP. Lisbona també es van oferir com a coordinadores. Queda pendent que la secretària del GT presenti el projecte a tots els membres (breu resum que enviarà per mail) per conèixer l’interès i la participació dels membres.

4. DIADAS AMB L’EXPERT

El curs-diada amb l’expert de Ecografia de Patologia Muscular amb el Dr. Ramón Balius com a ponent s’ha posposat per octubre 2013 per motius personals. En el cas que no es pugui realitzar es plantejarà un nou ponent.

-Dr. Eugenio de Miguel: Ecografia Arteria Temporal.

-Dr. Tomás Domingo i Dr. Victor Mayoral: Ecografia de raquis/ sacroilíacas / nervis

-Dr. Jordi Palau: Ecografia avançada de ma y colze

El Dr. JJ de Agustín va comentar que al menys 2 sessions formatives s'haurien de fer a l'any.

5.CURS DE ANESTESIOLOGIA Y REANIMACIÓ APLICADA A LA REUMATOLOGIA INTERVENCIONISTA.

Organitzador: Dr. Antonio Montero. Universitat de Lleida.

Inicialment es va proposar la data d'octubre del 2012 per la seva realització amb la col.laboració del laboratori Grunenthal. Per motius de pressupost econòmic del laboratori ens van sol.licitar canvi de data a febrer-març del 2013; en el moment actual hi ha la possibilitat d'aconseguir també col.laboració dels Laboratoris Pfizer i es planteja poder fer-ho en octubre/novembre del 2013.

Finalitza la reunió a les 9:30.

2. REUNIÓ DEL 13 DESEMBRE DEL 2013

Asistentes a la Reunión:

Juanjo de Agustín, Elena Sirvent, Lourdes Mateo, Teresa Mariné, Andrés Ponce, Patricia Moya, Teresa Clavaguera, Mapi Lisbona.

PROGRAMA DE LA REUNIÓN:

1. Atlas de Ecografía Músculo Esquelética del Grup de Treball ECOCAT

Coordinadores actuales: Héctor Corominas, Mireia Moreno, Mapi Lisbona.

Sin embargo, la Dra. MP. Lisbona comentó que cualquier miembro del **Grup de Treball ECOCAT** interesado puede formar parte como coordinador de este proyecto.

Los asistentes a la reunión del Grup de Treball ECOCAT consideraron:

-Iniciar el Atlas con la inclusión de pacientes sólo afectos de AR.

-Valoración de los compartimientos articulares y tendinosos en EG y PD (escalas de 0-3).

-Áreas anatómicas:

Compartimientos articulares:

Manos (carpos, 2-5 MCF, 2-5 IFP), pies (tibioperoneoastragalina, subastragalina, tarso, 2-5 MTF), codos (receso anterior y fosa olecraniana), rodillas (receso suprapatelar y parapatelar externo), caderas (articulacion coxofemoral), hombros (articulación glenohumeral).

Compartimientos tendinosos:

Manos: extensores radiales (2), extensores comunes del carpo (4), extensor cubital del carpo (6) y tendones flexores (superficial y profundo) del tercer y cuarto dedos.
Tobillos-pies: tibial posterior y peroneos largo y corto.

Todos los miembros del Grup de Treball ECOCAT que quieran participar en esta iniciativa deberán enviar **al menos 1** o más imágenes de cada área anatómica y tendones incluidos (un total 12 articulaciones y 7 tendones).

Forma de envío:

- imágenes en jpeg o calidad de imagen similar.
- las imágenes deberán ser incluidas en power point (ppt).
- se agradecería que el miembro del Grup de Treball ECOCAT incluya en el ppt. la gradación que considere en cada caso, ya sea en ES y/o PD (0-3 para ES y PD).

A quien enviar:

A los 3 Coordinadores actuales:

Mapi lisbona: **Mapisimon.2008@gmail.com**

Mireia Moreno: **mmorenoma@tauli.cat**

Héctor Corominas: **vancor@yahoo.com**

Fecha límite de envío: SEPTIEMBRE 2014

Los asistentes consideraron adecuado elaborar el atlas ecográfico en 2 formatos:

- libro de bolsillo
- formato online

Pendiente:

El Dr. JJ de Agustín deberá comentar a los laboratorios UCB su posible colaboración en esta iniciativa, en caso contrario se plantearon como posibles colaboradores a los laboratorios Pfizer o Abbvie.

2. Diadas amb l' Expert

La Dra. MP. Lisbona presentó a los asistentes del grupo los programas preliminares presentados por ambos ponentes con aceptación unánime por los miembros presentes en la reunión.

Se comentó, sin embargo la posibilidad de modificar día de la semana establecido (miércoles en ambas sesiones) por jueves. Se decidió posteriormente mantener las fechas indicadas de 22 de enero y 19 de marzo por disponibilidad de los ponentes y valorar cambio a otro día de la semana en las próximas sesiones.

Los asistentes consideraron que sería muy interesante ampliar la ponencia del Dr. Emili Gómez y organizar además un curso de 2 días sobre Ecografía intervencionista musculoesquelética dada la amplitud y el interés del temario.

Fecha provisional para su realización: **octubre-noviembre del 2014.**

El Dr. Juanjo de Agustín comentó la posibilidad de incluir en este curso como ponentes expertos al Dr. Víctor Mayoral y al Dr. Tomás Domingo.

Pendiente:

La Dra. MP. Lisbona deberá contactar con el Dr. Emili Gómez para presentarle la propuesta del grupo y definir programa definitivo con los Responsables del Grup de Treball ECOCAT y ponentes.

Otras posibles Diadas amb l'Expert para el año 2014:

Los asistentes propusieron al Dr. Eugenio de Miguel para realizar una sesión en junio del 2014 sobre la *"Utilidad de la ecografía en las espondiloartritis: articulaciones sacroilíacas con punciones ecodirigidas y estudio ecográfico de la entesis"*

Pendiente:

El Dr. Juanjo de Agustín deberá contactar con el Dr. E de Miguel para presentarle la propuesta del Grup de Treball ECOCAT.

RESUMEN Diadas amb l'Expert propuestas para el año 2014:

22 de enero: Ecografía avanzada de mano y codo. Dr. J. Palau

5 de junio: Ecografía intervencionista de raquis. Dr. E. Gómez-Casanova

Octubre-diciembre:

Ecografía en las espondiloartritis. Dr. Eugenio de Miguel (pendiente confirmar)

2º curso de ecografía intervencionista. Dr. E. Gómez-Casanova (pendiente confirmar colaboración de los Dres. T. Domingo y V. Mayoral)

3. Estado de la web del Grup Ecocat

El **Dr. E. Casado** deberá enviar Mail a la Dra. F. Moreno para solicitarle el presupuesto ya realizado con anterioridad para crear la web del Grup de Treball ECOCAT.

El **Dr. E. Casado** será el responsable principal de la web en el momento actual y deberá: Conseguir subvención para su creación.

Una vez establecida la web:

- Incluir todas las actividades realizadas por el Grup de Treball ECOCAT hasta el momento.
- Realizar el mantenimiento y la actualización de la web.

4. Otras cuestiones

- A) Proyecto Ecocarotídea: no viabilidad.
- B) Curso de "Anestesiología y reanimación aplicada a la Reumatología intervencionista" propuesto por la Dra. C. Moragues y el Dr. A. Montero: no viabilidad en el momento

actual por presupuesto. Los Responsables del Grup de Treball ECOCAT, plantean la posibilidad de considerar este curso como una Diada de l'Expert especial (pendiente de contactar con UCB como posible colaborador)

5. Reunión EFSUMB (European Federation of Societies for US in Medicine and Biology)

En el momento actual, no es posible que los reumatólogos españoles con formación por el grupo ECOSER dispongan de un reconocimiento de competencia en ecografía.

Sin embargo, EFSUMB es un Comité Ejecutivo que podría ofrecer la posibilidad de reconocer nuestra competencia en ecografía musculoesquelética.

La Dra. E. Naredo y la Dra. J. Uson convocaron a algunos reumatólogos españoles expertos en ecografía músculoesquelética el **día 20 de noviembre del 2013 en Madrid** y expusieron:

1. EFSUMB (European Federation of Societies for US in Medicine and Biology) ofrece la posibilidad del reconocimiento de competencia en ecografía del aparato locomotor a los reumatólogos españoles.
2. Esta competencia en ecografía consta de 3 niveles (niveles I,II,III):
 - sólo 5 reumatólogos españoles disponen del nivel III, los cuales tienen capacidad de acreditar a los niveles I y II.
 - aquellos miembros de la SER con todos los cursos de ecografía realizados de forma reglada y con la aprobación de los cursos por los profesores de ECOSER podrán acceder a la acreditación del nivel II.
 - los reumatólogos acreditados con el nivel II podrán acreditar a otros reumatólogos para adquirir el nivel I.
 - EN TODOS LOS CASOS, es criterio **IMPRESINDIBLE** haber realizado todos los cursos formativos de ECOSER para poder acceder a la acreditación EFSUMB.

Para aquellos reumatólogos que hayan realizado los cursos formativos de ECOSER pero no hayan enviado las imágenes del curso avanzado, se concede el poder enviar las 90 exploraciones en ppt. Y con descripción de las lesiones **ANTES DEL 1 DE ABRIL DEL 2014 a:**

Dra. E. Naredo: enaredo.ser.es

Dra. J. Uson: juson62@hotmail.com

La Dra. Teresa Clavaguera planteó que algunos reumatólogos experimentados en ecografía musculoesquelética y que utilizan la ecografía en su práctica clínica habitual no han podido realizar el curso avanzado por falta de plazas. Las limitaciones del grupo ECOSER para formar a todos los reumatólogos españoles interesados no debería ser un impedimento para poder acceder al reconocimiento de competencia en ecografía musculoesquelética de EFSUMB.

La Dra. L. Mateo preguntó cómo puede ser acreditado un reumatólogo que se haya formado en ecografía musculoesquelética en otro país y que no haya realizado los cursos ECOSER.

La Dra. MP. Lisbona, planteó la posibilidad en estos casos de NO realizar el curso avanzado de ECOSER pero sí el envío de las 90 exploraciones.

El Dr. JJ de Agustín deberá presentar estas cuestiones al grupo ECOSER.

Finaliza la reunión: 9:40

3. REUNIÓN DEL 11 D'ABRIL DEL 2014

Asistentes a la Reunión:

Juanjo de Agustín, Quique Casado, Teresa Mariné, Sergi Ros, Elisabeth García, Manel Pujol, Emili Gómez, Patricia Moya, Vicenç Torrente, César Díaz y Mapi Lisbona.

1. Proyectos de Investigación del Grup de Treball ECOCAT

1.a Estudio ECOBIO

El Dr. J. de Agustín, como investigador principal del proyecto, comentó los problemas actuales con el *CRD electrónico*; en espera de la resolución del problema los centros participantes deberán rellenar CRD en papel.

Se repartieron plantillas del CRD en papel entre los asistentes participantes así como tubos para la recogida de muestras.

Los centros no asistentes a la reunión pero participantes en el estudio ECOBIO deberán contactar con la Dra. P.Estrada y solicitarle la plantilla del CRD en papel.

El Dr. Juanjo de Agustín comentó la buena evolución del proyecto con la inclusión de 11 pacientes en los 3 meses desde el inicio del proyecto. Se recordó que el período de inclusión es de 18 meses en total y de la necesidad de un total de 52 pacientes.

La Dra. E. García comentó las limitaciones en su centro de obtener las muestras el mismo día del tratamiento con TCZ. Se propuso que en casos excepcionales podría realizarse la extracción días antes.

El Dr. J. de Agustín comentó los problemas de coste con la empresa responsable de la recogida de muestras en los centros hospitalarios (mensajería). En algunos casos en los que el mensajero ha debido esperar (10-15 min) a la recogida de la muestra, esto ha supuesto un incremento del coste de 40€. Se recomienda contactar con el servicio de mensajería justo tras la obtención de la muestra, registrar hora de llamada y de llegada del mensajero para evitar este coste "extra" y "extraordinario".

1.b Atlas de Ecografía Músculo Esquelética

Coordinadores actuales: Héctor Corominas, Mireia Moreno, Mapi Lisbona.

La Dra. MP. Lisbona comentó la escasa colaboración de los miembros del **Grup de Treball ECOCAT** en este proyecto y se insiste en la colaboración de TODO el grupo para asegurar la viabilidad del proyecto.

Los asistentes a la reunión del Grup de Treball ECOCAT recordaron:

- Inclusión de pacientes sólo afectos de AR.
- Valoración de los compartimientos articulares y tendinosos en EG y PD (escalas de 0-3).
- Áreas anatómicas:

Compartimientos articulares:

Manos (carpos, 2-5 MCF, 2-5 IFP), pies (tibioperoneoastragalina, subastragalina, tarso, 2-5 MTF), codos (receso anterior y fosa olecraniana), rodillas (receso suprapatelar y parapatelar externo), caderas (articulación coxofemoral), hombros (articulación glenohumeral).

Compartimientos tendinosos:

Manos: extensores radiales (2), extensores comunes del carpo (4), extensor cubital del carpo (6) y tendones flexores (superficial y profundo) del tercer y cuarto dedos.
Tobillos-pies: tibial posterior y peroneos largo y corto.

Todos los miembros del Grup de Treball ECOCAT que quieran participar en esta iniciativa deberán enviar **un mínimo de 4 casos** (normal, grado 1,2,3) ya sea en EG o PD

Forma de envío:

- imágenes en jpeg, tif. o calidad de imagen similar.
- se agradecería que el miembro del Grup de Treball ECOCAT incluya un ppt. o word con el área anatómica, corte (transversal o longitudinal) y con la gradación que considere en cada caso, ya sea en ES y/o PD (0-3 para ES y PD)—**NO incluir estos datos en la imagen**
- enviar los **4 casos a la vez** con el ppt. y/o Word explicativo

A quien enviar:

A los 3 coordinadores actuales:

Mapi lisbona: **Mapisimon.2008@gmail.com**

Mireia Moreno: **mmorenoma@tauli.cat**

Héctor Corominas: **vancor@yahoo.com**

Fecha límite de envío: 31 de septiembre del 2014

Pendiente:

La Dra. MP. Lisbona enviará de nuevo mail a todos los miembros del grupo con la normativa de envío de imágenes.

1.c. Posibles proyectos ECO-APSO

El Dr. Juanjo de Agustín comentó el interés del laboratorio UCB en fomentar proyectos de investigación ecográficos en la ARTRITIS PSORIÁTICA.

Se propondrá una posterior reunión con los Responsables del Grup de Treball ECOCAT, cualquier miembro del grupo interesado en el desarrollo de proyectos de ecografía en la APSO y los laboratorios UCB (no se dispone de fecha prevista todavía).

En esta reunión, los asistentes deberán presentar y discutir posibles futuros proyectos de ecografía aplicada a la artritis psoriática.

2. Diadas amb l' Expert

El Dr. Emili Gómez comentó la próxima Diada amb l' Expert que impartirá sobre Ecografía intervencionista musculoesquelética.

Fecha prevista: **5 de junio 2014**

Horario: 15-30 a 20:00h.

Lugar: Hospital Clínic. Escalera 11, 2ª planta

Los asistentes comentaron la previsión de ampliar la ponencia del Dr. Emili Gómez y organizar un curso de 1-2 días sobre Ecografía intervencionista musculoesquelética dada la amplitud y el interés del temario. Fecha provisional para su realización: **octubre-noviembre del 2014.**

Pendiente:

Dr. Emili Gómez deberá enviar el programa definitivo a la secretaria del Grup de Treball ECOCAT quien posteriormente lo remitirá a todos los miembros del grup.

El Dr. J. De Agustín deberá buscar un/a modelo para la parte práctica del curso.

La Dra. MP. Lisboa contactará con los laboratorios UCB (Cristina López) para informar de la próxima Diada amb l' Expert .

3. Estado de la web del Grup Ecocat

El Dr. E. Casado envió a los Responsables del Grup de Treball ECOCAT los contenidos de la web previamente a la reunión actual con aceptación unánime. Deberá contactar con el Responsable del Grup de Treball 2.0 de la SCR, el Dr. T. Gómez, para crear la web del Grup de Treball ECOCAT.

4. Nuevos Responsables del Grup de Treball ECOCAT

Nuevos Responsables del grupo ECOCAT:

- Coordinador: Dr. Juanjo de Agustín
- Secretaria: Dra. Patricia Moya
- Vocales: Dr. Emilio Gómez, Dra. Carme Moragues, Dra. Mireia Moreno, Dr. Manel Pujol, Dra. MP. Lisboa, Dr. Andrés Ponce,
- Tesorero: Dr. Héctor Corominas

La Dra. MP. Lisbona abandona el cargo de Secretaria y solicita ser vocal.

La Dra. Patricia Moya será la nueva secretaria del Grupo.

El Dr. Quique Casado dejará del ser vocal, sin embargo continuará siendo responsable de la web del Grup de Treball ECOCAT.

El Dr. Manel Pujol será nuevo vocal del Grup.

Finaliza la reunión: 9:30h